

ANALYYSI

Päästöintensiivisillä toimialoilla vahvat kytkökset Suomen rahoitusjärjestelmään

24.10.2019 – Analyysi – Rahoitusvakaus , Ilmasto

Antti Alakiuttu

Nea Tiililä

Ilmastonmuutoksella on laaja-alaisia vaikutuksia ja sen hillitseminen vaatii kattavaa yhteistyötä tiede-, yritys- sekä sääntelymaailmalta. Suomen yritys rakenne on hyvin teollisuuspainotteinen, joten päästöintensiivisten toimialojen vahva kytkös rahoitusjärjestelmään on luonnollinen. Päästöintensiiviset yritykset ovat muutostarpeen edessä vaadittujen päästövähennysten vuoksi, jolloin vakaan rahoitusjärjestelmän sekä sulavan rahoituksen välityksen tärkeys korostuvat. Ilmastonmuutoksen torjuminen vaatii suuria määriä pääomaa sijoitettavaksi ympäristöystävällisemmän teknologian kehitykseen ja siihen siirtymisen aiheuttamien kustannusten kattamiseen.

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta

Suomen Pankin näkemystä.

Kaikilla finanssisektorin toimijoilla on keskeinen rooli ilmastotalkoissa. Keskuspankkien ja rahoitusvalvojen tehtävä on ylläpitää rahoitusvakautta. Rahoitusvakauden näkökulmasta on tärkeää seurata fyysisiä riskejä, joita ilmastonmuutoksesta syntyy, sekä siirtymäriskejä, joita syntyy siirtymisestä vähähiilisempään liiketoimintaan ja teknologiaan. Uusi sääntely ja tehostettu ilmastopolitiikka aiheuttavat muutospaineita päästöintensivisissä liiketoiminnoissa ja muutokseen sopeutumisen merkitys kasvaa koko ajan. Samaan aikaan vaadittujen muutosten kanssa vähähiiliset teknologiat kehittyvät jatkuvasti.

Tässä artikkelissa tarkastelemme Tilastokeskuksen julkaiseman ilmanpäästöaineiston perusteella, kuinka kytköksissä Suomen rahoitusmarkkinat ovat päästöintensivisiin toimialoihin. Ensin tarkastelemme kotimaisten luottolaitosten lainanantoa kotimaisille yrityksille sekä omistuksia kotimaisten yritysten liikkeeseen laskemissa velkapapereissa. Sitten käymme läpi kotimaisten sijoitusrahastojen sekä muiden sektorien (mm. kotitaloudet, yritykset, valtio)^[1] osakeomistukset kotimaisissa yrityksissä. Lopuksi tarkastelemme kotimaisten sijoitusrahastojen ja muiden sektorien velkapaperiomistuksia kotimaisissa yrityksissä.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt olivat 56,5 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuonna 2018. Tilastokeskuksen julkaisemat päästötiedot ovat toimialakohtaisia, mikä mahdollistaa toimialojen välisen päästövertailun. Tarkastelemme päästöjä absoluuttisten päästöjen sijaan päästöintensiteetin avulla. Päästöintensiteetillä tarkoitetaan kokonaispäästöjen ja tuotetun bruttoarvonlisäyksen^[2] suhdetta. Sitä mitataan hiilidioksidiekvivalenttigrammoissa per yksi euro. Taulukossa on listattu toimialat, jotka kuuluvat ylimpään neljännekseen päästönintensiteetiltään ja joihin tämä artikkeli keskittyy.

Taulukko

Ylin neljännes toimialoista päästöintensiteetin mukaan

1. Muut suomalaiset taloudelliset yksiköt kuin rahoituslaitokset (ml. kotitaloudet, yritykset ja asuntoyhteisöt, lakisääteiset työeläkelaitokset ja muut sosiaaliturvarahastot, valtionhallinto (esim. yliopistot ja valtion omistukset), vakuutuslaitokset, lisäeläkerahastot, paikallishallinto, kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt). Sektorin s.12 ulkopuoliset sektorit, ml. vakuutuslaitokset (s.128) ja eläkerahastot (s.129).

2. Kansantalouden tilinpidon tilastointi, tuotettu arvonlisäys käypiin hintoihin. Toimijoiden arvonlisäyksen summa vastaa Suomen bkt:tä.

Toimiala	Absoluuttiset päästöt ¹ , milj. CO ₂ -ekv.t.
Maatalous	7,7
Kalatalous	0,1
Kaivostoiminta ja louhinta	0,4
Paperiteollisuus	3,0
Kemianteollisuus	3,9
Mineraaliteollisuus	1,5
Metalliteollisuus	3,7
Energiahuolto	17,3
Jäte- ja jätevesihuolto	2,6
Maaliikenne	4,1
Vesiliikenne	3,0
Ilmaliikenne	3,1

¹Luvut perustuvat vuoden 2016 päästötietoihin: <http://tilastokeskus.fi/til/tilma/index.html>

Päästöintensiteetin mittarina käyttämisen huonona puolena on sen tulkinnan hankaluus. Päästöintensiteetti ei suoraan kuvaa päästöjen suuruutta. Toimiala, jolla on erittäin suuret päästöt, voi saada alhaisen päästöintensiteettiluvun, jos sen tuottama arvonlisäys on korkea. Esimerkiksi energiahuoltotoimiala tuottaa absoluuttisissa luvuissa selkeästi eniten kasvihuonekaasupäästöjä, mutta päästöintensiteettiä tarkasteltaessa se saa neljänneksi korkeimman lukeman.

Päästöintensiteetin tarkastelu sen sijaan on hyödyllistä talouskasvun tukemisen kannalta. Ilmastotavoitteisiin pääseminen vaatii rajoittavia toimia, jotka voivat vaikuttaa talouskasvuun. Onkin viisasta, että päästöjä pyritään vähentämään etenkin suurten päästöjen toimijoilta, jotka tuottavat vain vähän arvonlisää, eli joiden toiminta ei tue vahvasti talouskasvua.^[3] Ilmastoriskin näkökulmasta voidaankin odottaa rajoittavia toimia juuri korkean päästöintensiteetin toimialoille.

Toimialatarkastelussa on joitain puutteita. Yrityksiä toimialan sisällä ei erotella, vaikka hajonta toimialojen sisällä on suurta. Eniten ongelmia tuottaa energiahuollon toimiala, joka sisältää niin uusiutuvan energian kuin fossiilisen energian tuotannon. Ympäristöliiketoimintatilaston mukaan energiahuoltotoimialan tuottamasta arvonlisästä noin puolet on syntynyt viime vuosina uusiutuvasta energiasta^[4]. Ilmastoriskin tarkastelun kannalta olisi tärkeää pystyä tunnistamaan toimijoita toimialan sisällä niin,

3. Ks. <https://tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/ilmastotavoitteet-saavutetaan-kustannustehokkailla-toimialoittaisilla-paastovahennyksilla/>.

4. Ks. <https://www.tilastokeskus.fi/til/ytl/index.html>.

että esimerkiksi uusiutuvaan energiaan keskittynyt liiketoiminta voitaisiin jättää tarkastelun ulkopuolelle.

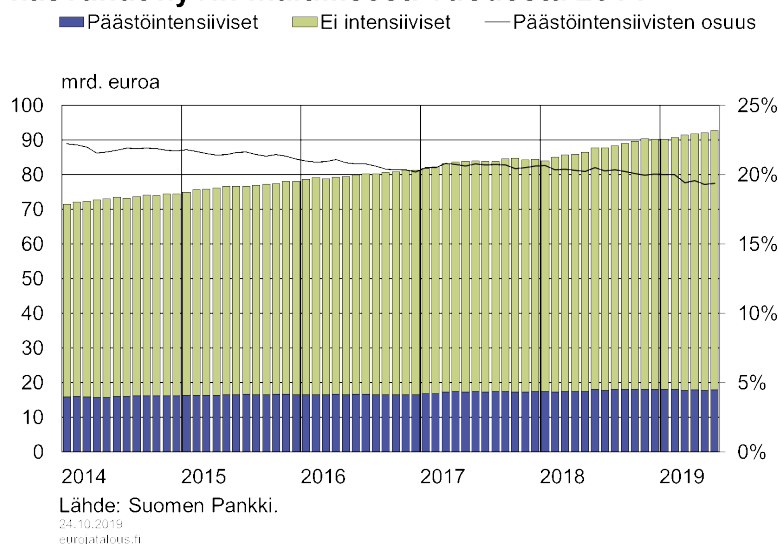
Luottolaitosten myöntämät lainat

Kotimaiset pankit ovat myöntäneet yhteensä lähes 18 miljardin euron edestä lainaa suomalaisille päästöintensiteetin ylimmän neljänneksen toimialoille^[5]. Tämä vastaa 19,4 prosenttia kotimaisten pankkien koko yritysluottokannasta^[6]. Hoitamattomien lainojen osuus kuvastaa luottotappioiden suuruutta. Päästöalttiiden toimialojen osalta 1,9 prosenttia lainoista on hoitamattomia. Vastaavasti koko yritysluottokannasta hoitamattomien lainojen osuus on 1,1 prosenttia. Näin ollen luottotappioiden osuus on hieman suurempi päästöalttiilla toimialoilla.

Kuvio 1 kuvaa päästöintensiivisten ja muiden toimialojen lainakannan kehitystä vuodesta 2014. Tilastossa on huomioitu pelkästään lainat suomalaisille yrityksille. Yhteensä lainakanta on kasvanut 21 miljardia euroa sitten vuoden 2014 ja yritysten luottokanta on nykyään yhteensä 92,7 mrd. euroa. Päästöintensiivisten toimialojen lainakannan kasvu on ollut maltillista, vuodesta 2014 lainakanta on kasvanut 2 miljardia ja nykyään lainakanta on lähes 18 mrd. euroa. Sen sijaan muiden (ei päästöintensiivisten) toimialojen lainakanta on kasvanut nopeammin koko tarkastelujakson ajan. Päästöintensiivisten toimialojen lainakannan osuus koko kannasta on laskenut 22,2 prosentista 19,4 prosenttiin.

Kuvio 1

Päästöintensiivisten toimialojen lainakanta on kasvanut hyvin maltillisesti vuodesta 2014

Kuvio 2 näyttää päästöintensiivisten toimialojen lainakannan jakautumisen vuoden 2019 kesäkuussa. Selkeästi eniten lainaa on myönnetty energiahuollon ja maatalouden

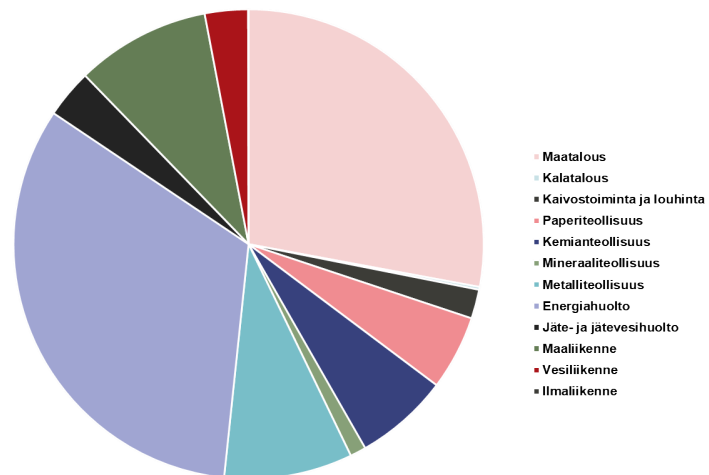
5. Tilanne kesäkuussa 2019.

6. Kantaan on laskettu mukaan yritys- asuntoyhteisölainat sekä elinkeinonharjoittajien lainat (pl. asunto- ja kulutusluotot).

toimialoille. Vielä 2010-luvun alussa maatalouden lainakanta oli selkeästi suurin, mutta energiahuoltotoimialan lainakanta on kasvanut 2010-luvulla ja on nykyään maatalouden lainakantaa suurempi. Energiahuollon yritykset ovat suuria ja hakevat rahoitusta myös muualta kuin pankeilta. Maatalouden toimijat sen sijaan ovat kooltaan pieniä yrityksiä, joten ne joutuvat tukeutumaan lähes pelkästään luottolaitosten myöntämään rahoitukseen. Energiahuollon ja maatalouden lisäksi lainaa on myönnetty paljon maaliikenteen, metalliteollisuuden, kemianteollisuuden sekä paperiteollisuuden toimialoille.

Kuvio 2

Pankkien ja luottolaitosten päästöintensiivisille toimialoille myönnettyt lainat kohdistuvat erityisesti maatalouteen ja energiahuoltoon

Lähde: Suomen Pankki.
24.10.2019
eurojatalous.fi

Laina-ajan pituudesta voi päätellä, kuinka pitkälle mahdollinen luottoriski yltää. Toisin sanoen pitkät lainat ovat hieman riskillisempiä kuin lyhyet. 68 prosenttia koko päästöintensiivisten toimialojen lainakannasta on alle 10 vuoden maturiteetilla. 10–20 vuoden maturiteettien lainojen osuus on 28 prosenttia koko päästöintensiivisten toimialojen lainakannasta. Yli 20-vuotisia lainoja on sen sijaan selkeästi vähemmän, 4 prosenttia päästöintensiivisille toimialoille myönnetyistä lainoista. Suurten lainakantojen toimialoista energiahuollon yrityksillä on selkeästi enemmän lyhyitä lainoja 2-10 vuoden maturiteetilla kuin yli 10-vuotisia lainoja. Sen sijaan maataloudella on enemmän pitkiä, 10–30 vuotisia lainoja. Kolmanneksi eniten lainoitettulla toimialalla, maaliikenteellä, on myös enimmäkseen lyhyitä, 2-10 vuotisia lainoja.

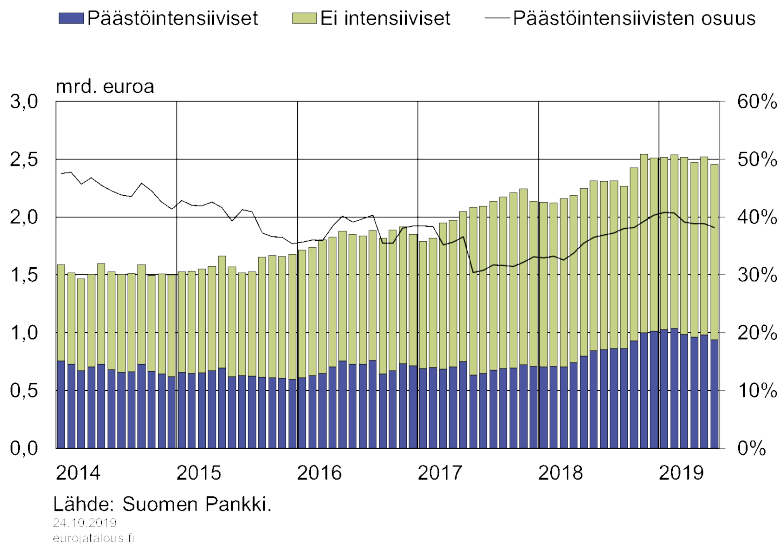
Myös toimialakohtaisia keskimääräisiä vuosikorkoja on mahdollista tarkastella. Energiahuollolla on kaikkein pienimmät vuosikorot; 0,8 %. Hyvä takaisinmaksukyky pitää yleensä korot suhteellisen alhaisena. Energiahuollon yrityksillä hoitamattomien lainojen osuus onkin todella pieni (vain 0,09 %). Muut toimialat, joilla on suuri lainakanta maksavat hieman korkeampia korkoja. Maataloudella ja maaliikenteellä molemmilla vuosikorko on noin 2,1 %. Kyseisten toimialojen hoitamattomien lainojen osuus on myös hieman korkeampi.

Luottolaitosten velkapaperiomistukset

Antolainauksen lisäksi luottolaitokset rahoittavat yrityksiä ostamalla niiden liikkeeseen laskemia velkapapereita. Luottolaitosten omistamat velkapaperit ovat kuitenkin arvoltaan vain murto-osa luottolaitosten myöntämien suorien luottojen määrästä. Luottolaitosten velkapaperiomistukset ovat kasvaneet arvoltaan vuoden 2014 tasoista, jolloin velkapaperiomistuksia oli noin 0,8 miljardin edestä sekä päästöintensiivisillä että ei-intensiivisillä toimialoilla. Nykyään luottolaitokset omistavat yli vuoden pituisia velkapapereita yhteensä lähes 2,5 miljardin edestä, joista 0,9 mrd. euron edestä omistuksia on lähtöisin päästöintensiivisiltä toimialoilta (ks. kuvio 3). Päästöintensiivisten toimialojen osuus velkapaperiomistuksista vähentyi siis tammikuun 2014 48 prosentista kesäkuun 2019 38 prosenttiin.

Kuvio 3

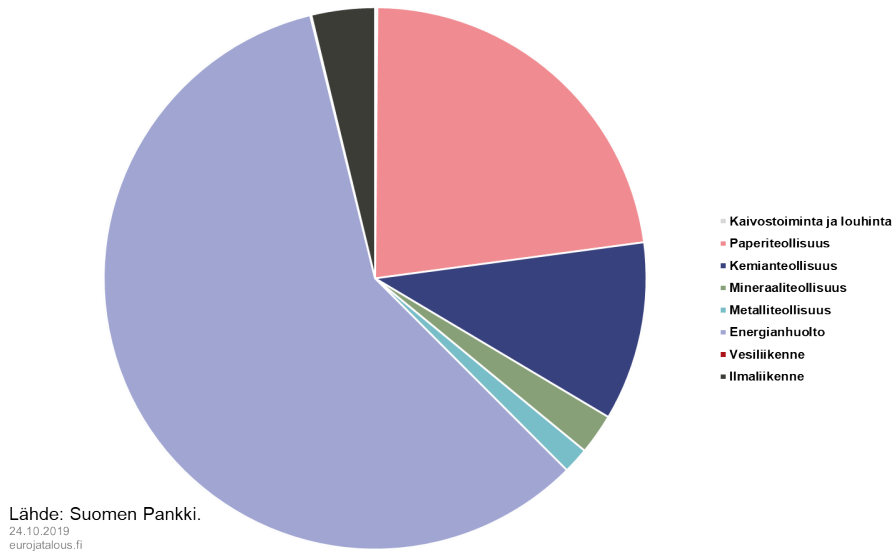
Luottolaitosten velkapaperiomistukset ovat kasvaneet, mutta päästöintensiivisten osuus on pienentynyt

Kuviosta 4 näkee velkapaperiomistusten jakautumisen eri toimialoille. Valtaosa (59 %) velkapapereista on energiahuoltotoimialan yrityksiltä. Myös paperiteollisuuden ja kemianteollisuuden toimialoilta on paljon velkapaperiomistuksia (23 % ja 11 %).

Kuvio 4

Pankkien ja luottolaitosten päästöintensiiviset velkapaperiomistukset ovat merkittävimmät energiahuollon toimialalla

Osakeomistukset

Kotimaisten pankkien ja luottolaitosten antamien lainojen ja muun velkarahoituksen lisäksi päästöintensiivisille toimialoille kohdistuu myös muunlaista rahoitusta, kuten arvopaperisijoituksia. Tässä osiossa tutustumme kotimaisten sijoitusrahastojen sekä muiden sektoreiden^[7] osakeomistuksiin, jotka kohdistuvat päästöintensiivisille toimialoille. Tämän jälkeen tarkastelemme vastaavia omistuksia suomalaisten yritysten pitkäaikaisissa velkapapereissa. Keskitymme niiden yritysten noteerattuihin osakkeisiin, joiden toimiala on tiedossa. Arvopaperiomistusten vuosittaiseen arvokehitykseen vaikuttavat uusien sijoitusten ja arvopaperimyyntien lisäksi omistusten kohteen arvonmuutokset.

Useat suuret suomalaiset pörssiyritykset toimivat päästöintensiivisillä toimialoilla, joten kotimaiset osakeomistukset kohdistuvat voimakkaasti päästöintensiivisille toimialoille, kuten energiahuoltoon. Esimerkiksi lähes 40 prosenttia OMX Helsinki 25:n arvosta muodostui päästöintensiivisistä osakkeista kesäkuussa 2019. Suurten yritysten pääoman kysyntä on luonnollisesti suurempaa kuin pienten. Lisäksi useat suurista pörssiyrityksistä ja päästöintensiivisten toimialojen yrityksistä ovat kansantaloudellisesti merkittäviä, joten valtion omistukset ovat niissä suuria. Tämä näkyy erityisesti muiden sektorien noteerattujen osakeomistusten voimakkaana kohdistumisena päästöintensiivisille toimialoille.

Sijoitusrahastojen osakeomistukset

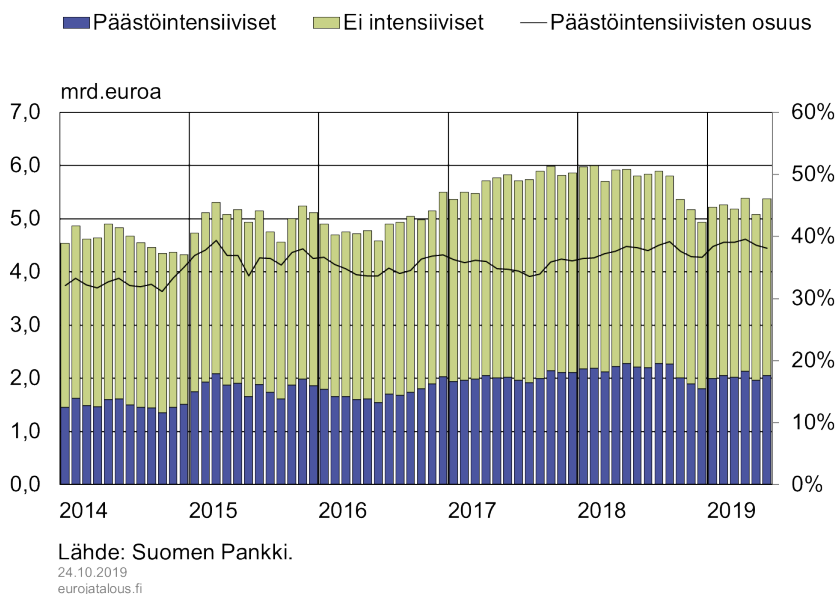
Kuvio 5 kuvaa kotimaisten sijoitusrahastojen omistuksien kehitystä suomalaisten yritysten noteeratuissa osakkeissa. Tammikuussa 2014 kotimaisilla sijoitusrahastoilla oli 4,5 mrd. euron edestä omistuksia suomalaisissa noteeratuissa osakkeissa. Näistä

7. Muut sektorit kuin s.12 ja vakuutuslaitokset (s.128) ja eläkerahastot (s.129).

omistuksista 1,5 mrd. euroa kohdistui päästöintensiivisille toimialoille ja 3 mrd. euroa muille toimialoille. Päästöintensiivisille toimialoille kohdistuvien omistusten osuus sijoitusrahastojen kokonaisosakeomistuksista on kasvanut tammikuun 2014 32 prosentista kuudella prosenttiyksiköllä kesäkuun 2019 38 prosenttiin. Kesäkuussa 2019 kotimaisilla sijoitusrahastoilla oli omistuksia 5,4 mrd. euron edestä suomalaisissa noteeratuissa osakkeissa. Päästöintensiivisille toimialoille kohdistuneet osakeomistukset ovat kasvaneet muille toimialoille kohdistuvia omistuksia enemmän (päästöintensiiviset 0,5 mrd. euroa ja muut 0,2 mrd. euroa).

Kuvio 5

Päästöintensiivisten toimialojen noteerattujen osakkeiden osuus on kasvanut vähitellen kotimaisten sijoitusrahastojen osakeomistuksissa

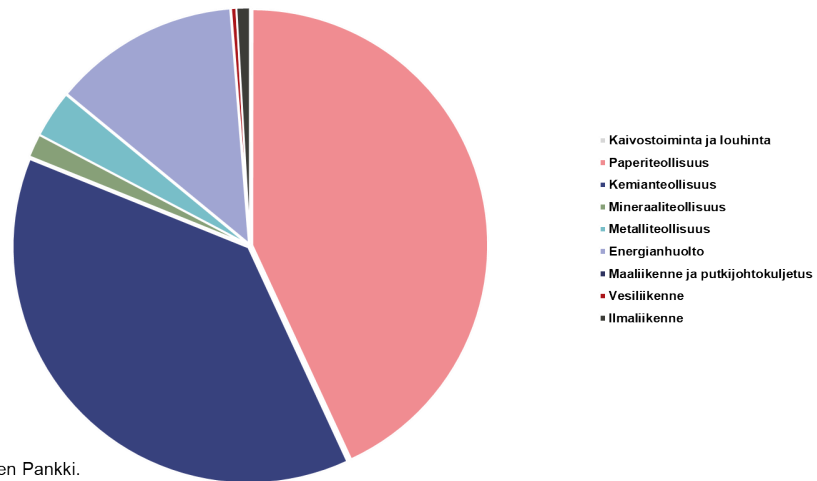

Kuten kuvio 6 osoittaa, valtaosa kotimaisten sijoitusrahastojen päästöintensiivisistä osakeomistuksista on keskittynyt paperi- ja kemianteollisuuteen (81 %)^[8]. Suomalaisen yritysten noteerattujen osakkeiden kokonaisarvoon (200 mrd. euroa) verrattuna kotimaisten sijoitusrahastojen omistukset ovat kuitenkin varsin pieniä: 0,9 mrd. euroa paperiteollisuuteen ja 0,8 mrd. euroa kemianteollisuuteen. Kokonaisuudessaan kotimaiset sijoitusrahastot olivat sijoittaneet 2 mrd. euron edestä päästöintensiivisten toimialojen noteerattuihin osakkeisiin kesäkuun 2019 lopussa.

8. Päästöintensiivisten noteerattujen osakeomistusten arvo kesäkuussa 2019.

Kuvio 6

Valtaosa kotimaisten sijoitusrahastojen noteerattujen osakkeiden omistuksista päästöintensiivisillä aloilla kohdistuu paperi- ja kemianteollisuuteen

Lähde: Suomen Pankki.
24.10.2019
eurojatalous.fi

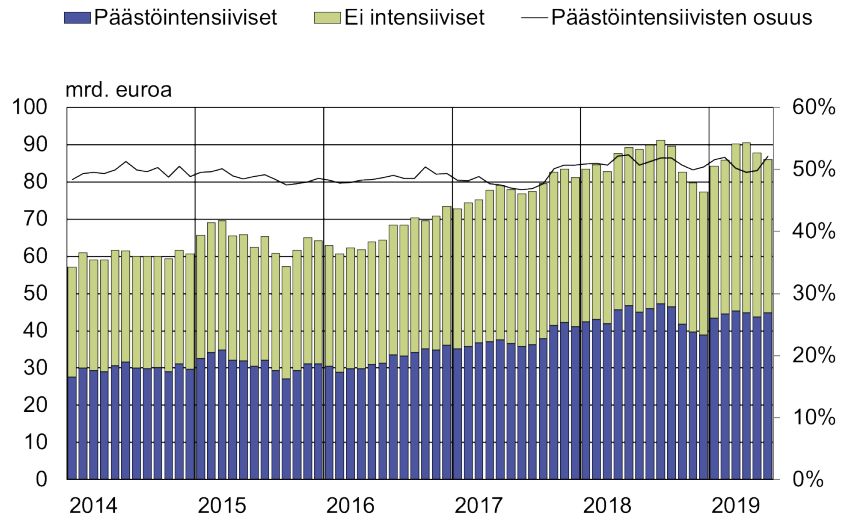
Muiden sektoreiden osakeomistukset

Kuvio 7 esittää kotimaisten muiden sektorien^[9] noteerattujen osakkeiden omistusten kehityksen tammikuusta 2014 kesäkuuhun 2019. Muihin sektoreihin kuuluvat muut toimijat kuin rahalaitokset ja sijoitusrahastot. Muihin sektoreihin lukeutuvat mm. kotitaloudet, yritykset, eläkelaitokset, vakuutuslaitokset ja valtio. Muiden sektorien noteerattujen osakeomistusten arvo kasvoi tasaisesti tammikuusta 2014 (57,1 mrd. euroa) kesään 2018, jolloin se saavutti 91,1 mrd. euron huipun elokuun lopussa 2018. Osakemarkkinoiden negatiivinen kehitys alensi muiden sektorien noteerattuihin osakkeisiin kohdistuneiden omistusten arvoa 13,8 mrd. eurolla vuoden 2018 lopussa. Kesäkuussa 2019 muut sektorit omistivat 86 mrd. euron edestä suomalaisia noteerattuja osakkeita. 'Muut sektorit' -luokassa esimerkiksi kotitaloudet ovat merkittävä sijoittajaryhmä suomalaisissa noteeratuissa osakkeissa.

9. Muut sektorit kuin s.12 (pl. vakuutuslaitokset (s.128) ja eläkerahastot (s.129)).

Kuvio 7

Muiden sektorien omistukset päästöintensiivisten toimialojen noteeratuissa osakkeissa ovat kasvaneet omistusten yleisen kasvun mukana

Lähde: Suomen Pankki.

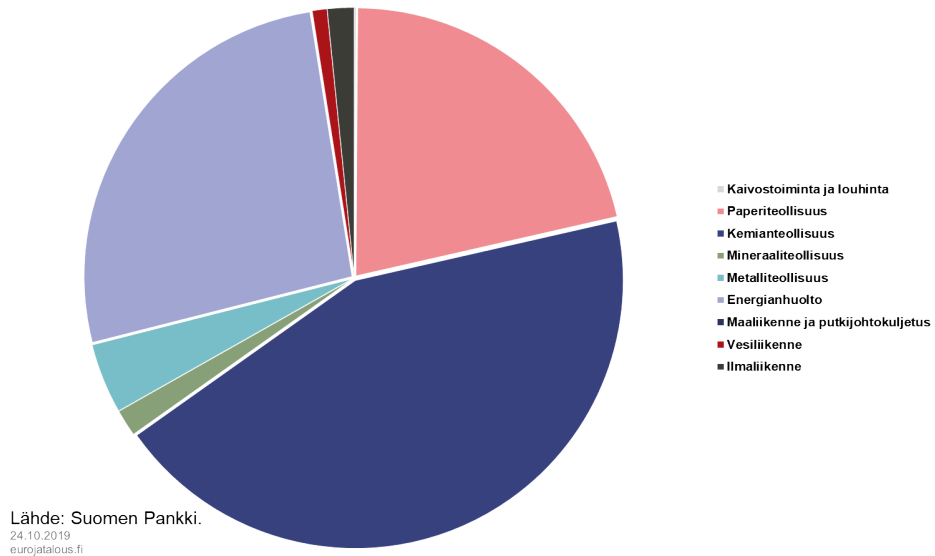
24.10.2019
eurojalous.fi

Muiden sektorien noteerattujen osakkeiden omistukset päästöintensiivisillä toimialoilla ovat seuranneet noteerattujen osakkeiden omistusten yleistä kehitystä (kuvio 7). Omistukset päästöintensiivisissä noteeratuissa osakkeissa ovat kasvaneet 27,6 mrd. eurosta (tammikuu 2014) 44,8 mrd. euroon (kesäkuussa 2019). Päästöintensiivisille toimialoille kohdistuvien osakeomistusten suhteellinen osuus on säilynyt vakaana noin 50 prosentissa koko tarkasteluajanjakson^[10]. Päästöintensiivisten osuus on kuitenkin kasvanut lievästi kesän 2017 jälkeen päätyen 52 prosenttiin noteeratuista osakeomistuksista.

10. Tammikuusta 2014 kesäkuuhun 2019.

Kuvio 8

Muiden sektorien noteeratuista osakeomistuksista päästöintensiivisille toimialoille suurin osa kohdistuu kemianteollisuuteen

Kuvio 8 esittää muiden sektorien noteerattujen osakeomistusten jakautumisen päästöintensiivisten toimialojen välillä kesäkuussa 2019. Valtaosa muiden sektorien noteeratuista osakeomistuksista päästöintensiivisillä toimialoilla kohdistuu energiahuoltoon, sekä paperi- ja kemianteollisuuteen. Yhdessä näille toimialoille kohdistuvat omistukset muodostavat 92 prosenttia muiden sektorien päästöintensiivisistä noteerattujen osakkeiden kokonaisomistuksista. Eniten omistuksia on kemianteollisuuden osakkeissa, 19,6 mrd. euroa.

Velkapaperiomistukset

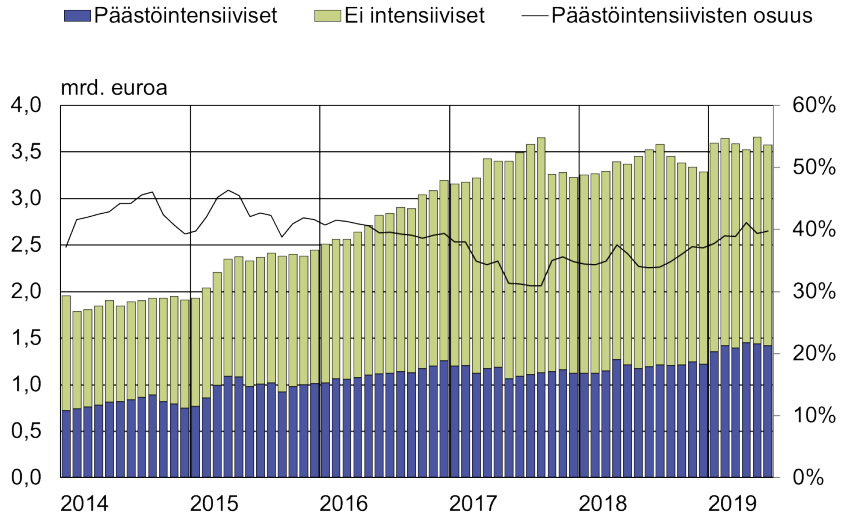
Noteerattujen osakkeiden lisäksi kotimaisilla sijoitusrahastoilla ja muilla sektoreilla on velkapaperiomistuksia kotimaisissa yrityksissä. Suuret yritykset laskevat liikkeelle velkapapereita tyypillisemmin kuin pienet, ja useimmat suuret suomalaisyritykset toimivat päästöintensiivisillä toimialoilla. Näin ollen, kuten noteerattujen osakkeiden kohdalla, myös velkapapereissa korostuvat päästöintensiiviset omistukset. Keskitymme velkapaperiomistusten osalta pitkäaikaisiin velkapapereihin, joiden maturiteetti on yli vuosi.

Sijoitusrahastojen velkapaperiomistukset

Kuvion 9 mukaisesti kotimaisten sijoitusrahastojen omistukset suomalaisten yritysten pitkäaikaisissa velkapapereissa kasvoivat tasaisesti vuoden 2017 syyskuuhun, jonka jälkeen tapahtui pieni lasku. Sijoitusrahastojen velkapaperiomistukset olivat vähän alle 2 mrd. euroa tammikuussa 2014, jonka jälkeen näiden omistusten arvo kasvoi reiluun 3,5 mrd. euroon kesäkuuhun 2019 mennessä. Sijoitusrahastojen omistukset olivat suurimmillaan syyskuussa 2017, jolloin velkapapereihin oli sijoitettuna lähes 3,7 mrd. euroa.

Kuvio 9

Kotimaisten sijoitusrahastojen velkapaperiomistusten ja päästöintensiivisten velkapaperiomistusten osuuden kehitys

Lähde: Suomen Pankki.

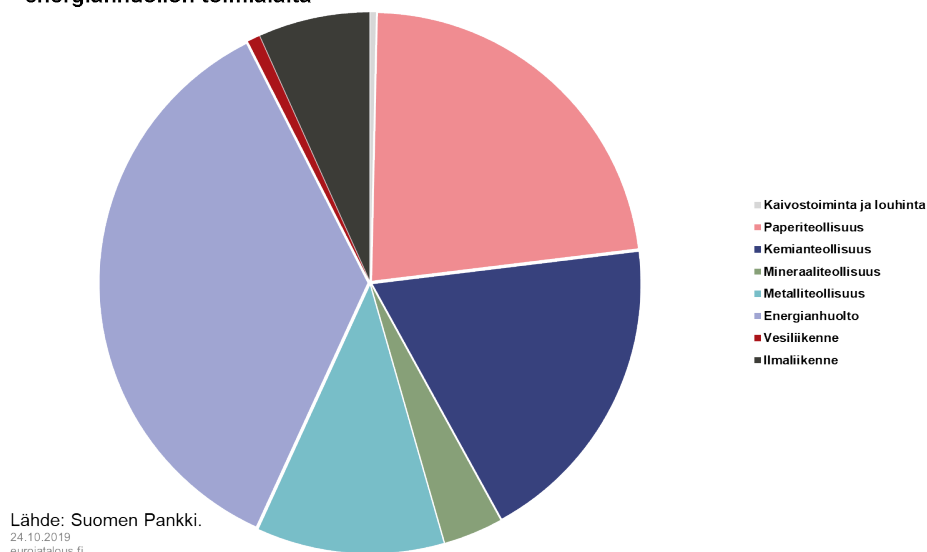
24.10.2019
eurojatalous.fi

Toisin kuin kotimaisten sijoitusrahastojen kokonaisvelkapaperiomistusten arvo, päästöintensiivisten yritysten osuus velkapaperiomistuksissa laski erityisesti vuosina 2016 ja 2017. Päästöintensiivisten omistusten osuus oli matalimmillaan syyskuussa 2017 (31 %), jolloin sijoitusrahastojen velkapaperiomistukset saavuttivat myös korkeimman arvonsa. Tämän jälkeen päästöintensiivisten osuus on kasvanut takaisin vuoden 2014 tasolle (40 %). Kesäkuussa 2019 kotimaiset sijoitusrahastot olivat sijoittaneet 1,4 mrd. euron edestä suomalaisten päästöintensiivisillä toimialoilla toimivien yritysten pitkänaajan velkapapereihin. (Kuvio 9)

Kuvio 10 esittää velkapaperisijoitusten jakautumisen päästöintensiivisten toimialojen välillä kesäkuussa 2019. Sijoituksista kohdistuu 36 prosenttia energiahuoltoon, 23 prosenttia paperiteollisuuteen ja 19 prosenttia kemianteollisuuteen.

Kuvio 10

Kotimaisilla sijoitusrahastoilla on suurimmat velkapaperisaamiset energianhuollon toimialalta

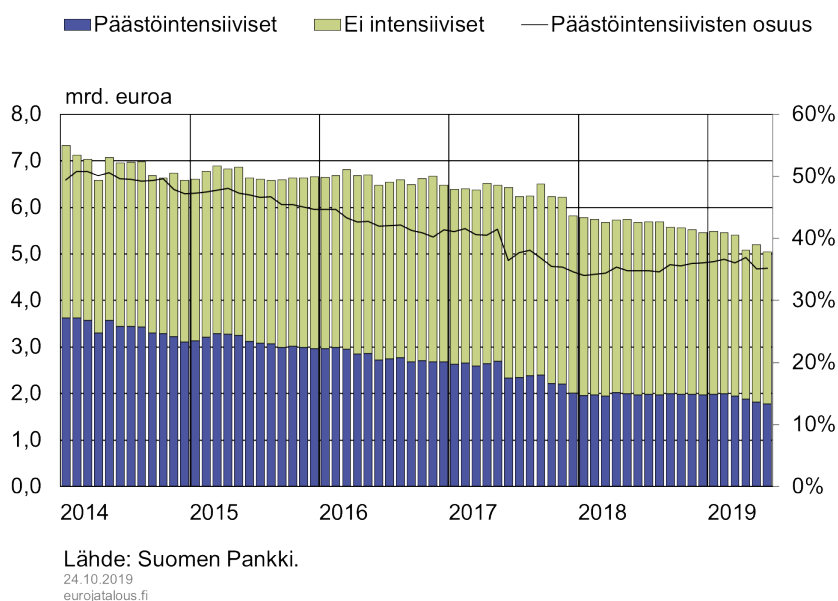

Muiden sektoreiden velkapaperiomistukset

Muilla sektoreilla^[11] on enemmän omistuksia kotimaisten yritysten liikkeeseen laskemissa velkapapereissa verrattuna kotimaisiin rahalaitoksiin ja sijoitusrahastoihin. Esimerkiksi lakisääteiset työeläkelaitokset omistavat noin 40 prosenttia (kesäkuussa 2019) suomalaisten yritysten liikkeeseen laskemista pitkänajan velkapapereista.

Kuvio 11

Päästöintensiivisten velkapaperiomistusten osuus on laskenut muiden sektorien omistuksissa

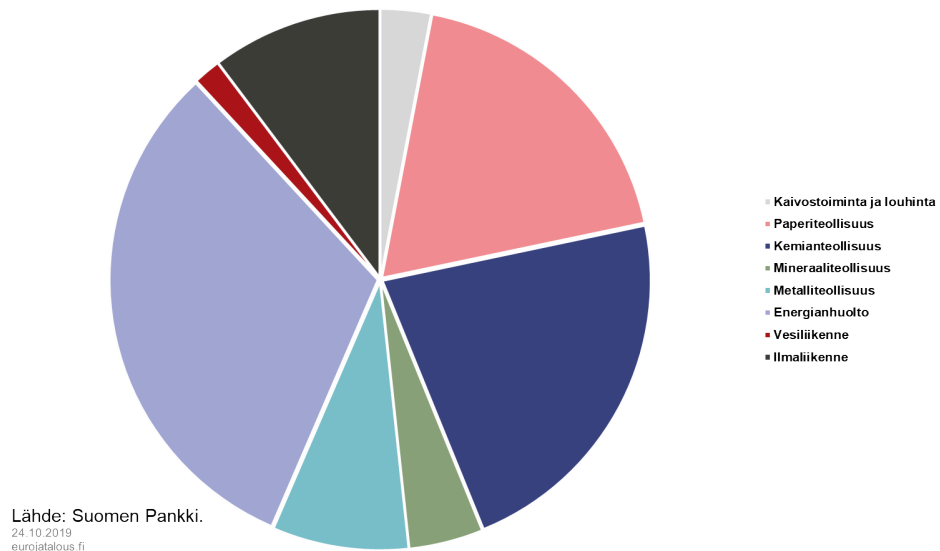

11. Muut sektorit kuin s.12 ja sektorit s.128 ja s.129.

Kuvio 11 esittää muiden sektorien omistusten kehityksen suomalaisten yritysten pitkäaikaisissa velkapapereissa. Muiden sektorien omistukset kotimaisten yritysten velkapapereissa ovat pienentyneet tasaisesti vuoden 2014 alun 7,3 mrd. eurosta kesäkuun 2019 5 mrd. euroon. Laskua on tapahtunut erityisesti vuoden 2017 lopusta alkaen. Päästöintensiivisten velkapaperiomistusten suhteellinen osuus on seurannut muiden sektorien velkapaperiomistusten yleistä kehitystä ja laskenut tasaisesti koko tarkasteluajanjakson. Päästöintensiivisten velkapaperien osuus oli lähes puolet kaikista muiden sektorien kotimaisista yritysvelkapaperiomistuksista läpi vuoden 2014, minkä jälkeen niiden osuus on laskenut 36 prosenttiin kesäkuun loppuun 2019 mennessä. Muilla sektoreilla oli 3,6 mrd. euron edestä omistuksia päästöintensiivisissä velkapapereissa tammikuussa 2014, mutta enää 1,8 mrd. euron edestä kesäkuussa 2019. Vastaavat omistukset muilla, ei päästöintensiivisillä, toimialoilla olivat 3,7 mrd. euroa (tammikuu 2014) ja 3,2 mrd. euroa (kesäkuu 2019). Näin ollen, laskua on tapahtunut erityisesti muiden sektorien päästöintensiivisissä velkapaperiomistuksissa.

Kuvio 12

Muiden sektorien velkapaperiomistukset päästöintensiivisillä toimialoilla kohdistuvat erityisesti energiahuoltoon

Muiden sektorien velkapaperiomistukset päästöintensiivisillä toimialoilla olivat merkittävimmät energiahuollon sekä paperi- ja kemianteollisuuden toimialoilla kesäkuussa 2019. Velkapaperiomistukset energiahuollossa olivat 0,6 mrd. euroa, kemianteollisuudessa 0,4 mrd. euroa ja paperiteollisuudessa 0,3 mrd. euroa kesäkuussa 2019. Sijoitukset energianhuoltoon muodostivat kymmenyksen muiden sektorien pitkäaikaisten velkapaperien kokonaisomistuksista. (Kuvio 12)

Yhteenveto

Tämän katsauksen perusteella päästöintensiiviset toimialat ovat vahvasti kytköksissä Suomen rahoitusjärjestelmään. Sekä luottolaitosten myöntämät lainat että kotimaiset arvopaperisijoitukset kohdistuvat voimakkaasti päästöintensiivisille toimialoille. Tästä kytköksestä ei voida kuitenkaan tehdä suoraa johtopäätöstä rahoitusjärjestelmään liittyvästä päästöriskistä. Havainto on seurausta Suomen yrityssektorin rakenteesta.

Useat Suomen suurimmista yrityksistä toimivat energiahuollossa tai teollisuudessa, joihin liittyy suuria päästöjä. Nämä yritykset ovat myös suurimpia rahoituksen tarvitsijoita, joten kotimaiset arvopaperiomistukset ja pankkien lainananto kohdistuvat myös niihin. Lisäksi rahoituksen kohdistuminen päästöintensiiviselle toimialalle ei suoraan tarkoita sijoitusta päästöalttiiseen teknologiaan tai toimintaan. Päästöintensiiviset yritykset tarvitsevat runsaasti pääomaa investoidakseen uuteen vähäpäästöisempään teknologiaan ja siirtyäkseen kohti päästöttömämpää liiketoimintaa. Näin ollen rahoituksen välityksen tulee olla vakaalla pohjalla, jotta yrityksillä on mahdollisuus saada tarvitsemansa pääoma kestäväan kehitykseen siirtymisessä.

Avainsanat

kestävä rahoitus, sijoittaminen, päästöintensiiteetti, sijoitusrahastot, luottolaitokset